

VALENCIA PER DAMUNT DE TOT

IBRIS
CARLES SALVADOR

Llibret de la **FALLA**

SALAMANCA - CONDE ALTEA

Any 1955

cia 136

Autor: Carles Salvador

Centro de Estudios
"SALAMANCA"

Salamanca, 14 - VALENCIA

Teléfonos: Academia, 71233 y domicilio Director, 18165

Primero Enseñanza graduada, niños y niñas (separados)
BACHILLERATO, COMERCIO, ESCUELA INDUSTRIAL,
MAGISTERIO, DIBUJO Y MODELADO :-: EXAMEN DE
REVALIDA :-: GRADO SUPERIOR Y ELEMENTAL

Clases especiales desde la 5'30 de la tarde a 9 noche.
Para Productores, Oficinistas, Dependientes etc.

CLASES NOCTURNAS
TAQUIGRAFIA, CULTURA GENERAL, CONTABILIDAD

ESTUDIOS DE FRANCES E INGLES
LENGUAS CLASICAS
GRIEGO Y LATIN
de Bachiller y Universidad

PREPARACION DE DIVERSAS OPOSICIONES
CAMPO DE DEPORTES

Academia abierta desde las 7'30 de la mañana

Jabonerías Silvestre

Salamanca, 8 * Teléfono 71045 * VALENCIA

¿Los mejores jabones?

¿Los mejores precios?

Calidad, economía

Siempre en

Jabonerías Silvestre

Consúltenos, vístanos y se convencerá

*Servimos en pastillas, barras
y para máquinas de lavar*

SERVICIO A DOMICILIO

¡Señora! ¿Se le ha olvidado el jabón?

Llame al teléfono 71045

PELUQUERIA DE SEÑORAS

Mary-Bel

ESPECIALIDAD EN PERMANENTES

MANICURAS - CORTE DE PELO MODERNO - REFLEJOS

Conde Altea, 44 - Valencia - Teléfono 71209

ACUMULADORES :: DINAMOS :: DISTRIBUIDORES Y MAGNETOS

MOTORES DE ARRANQUE

José Ramón

SUMINISTROS ELECTRICOS PARA AUTOMOVILES EN GENERAL

Salamanca, 4

Teléfono 74834

VALENCIA

Productos Lácteos

Granja Fuster

Salamanca, 23

Teléfono 71910

V A L E N C I A

FARMACIA Y LABORATORIOS

Rogelia Saler

Burriana, 44

Teléfono 75625

V A L E N C I A

DESDE 10 PESETAS AL MES
PODRÁ USTED LEER SUS
OBRAS PREFERIDAS EN

LEAO

PAPELERIA

LLHJ

Grandes existencias para
Sección de cambios

Salamanca, 17   Teléfono 75362
VALENCIA

CARBONES VEGETALES
Y LENAS DE TODAS CLASES

Especialidad en *Ciscos para Brasero*

CARBONES

Gascó

Carbones minerales para cocina,
estufa y calefacción.

Servicio a domicilio

Salamanca, 25   Teléfono 72021

VALENCIA

Litografía Mirabet

Almirante Cadarso, 30
Teléfono 74262

VALENCIA

COLCHONERIA

EL TUDIA
SERVICIO A DOMICILIO
LL TUNIH

LAVADERO Y DESINFECCION DE LANAS
POR PROCEDIMIENTO MECANICO
ARTICULOS DE COLCHONERIA EN GENERAL

FRANCISCO GARCIA GARDO

Avda. del Oeste, 33 (Frente a la C. N. S.) - Teléfono 50745

V A L E N C I A

Fábrica de pan

Angel Olmos Sabater

EXQUISITO PAN DE MOLDE TIPO INGLÉS "VITAMINADO"

Teléfono 71515

Plaza Cánovas del Castillo, 6 - VALENCIA

UN COÑAC DE MARAVILLA

COÑAC CENTURION

UNA MARAVILLA DE COÑAC

COÑAC CENTURION

FINO TIO MATEO

SABOR Y SUBSTANCIA

JOHN PETER

JEREZ VIEJO MUY SUAVE

Gran Anís Dulce LA JEREZANA

PALOMINO, S. A.

DOMICILIO SOCIAL: MADRID

Sucursal de Valencia: Salamanca, 33 - Teléf. 71749

Reluquería Caballeros

JOSE ALONSO

ESMERADO SERVICIO

ESPECIALIDAD EN MASAJES Y FRICCIONES

Salamanca, 11

VALENCIA

A la nostra Fallera Major 1955

Srta. Lolita Gómez Parder

T'han proclamat en festa d'alegría
per a un reinat de flames i d'Amor,
i tu has volgut reinar en este dia
i acompanyada vas de Cort d'Honor.
El teu reialme és hui de meravella
i ha devallat el cel amb plenitud
fins als teus peus, tan breus, digna poncella,
gràcil somris quallat de joventut.
Tos negres ulls i ta denteta blanca
com un jardí de roses en la branca
replandiran al sol de clara llum,
i tots els cors tindran per a lloar-te
una mirada tendra que donar-te
i una paraula plena de perfum.

Explicació de la falla

Al lector:

Este Llibert té la gràcia
de tractar amb ironia
i sarcasme, la desgràcia
dels pisos que es fan hui en dia.

TEMA:

El problema de la casa
és en València tan gros
que se comprén per la traça
que és, com una carabassa
però fent gust d'alficòs.

COMENÇAMENT

Com València va en creixença
i en això es posa interès;
com augmenta la naixença
i cada dia creix més;

com els derribos augmenten
i les reformes són tals
que els problemes se presenten
molt en sério i molt formals;

com hi ha qui té llarga vista
i de vergonya va franc
i se llança a la conquesta
—és clar!— dels bitllets de Banc,

tot aquell que per complaure
necessitats vulga un niu,
a les ungles ha de caure
d'un vulgar desaprensiu.

¿Vols arrendar una casa?
Puix ben apanyat estàs;
al coll te tiren la llaça
i has de pagar el traspàs.

Traspàs si està en l'Avenida
o si està en un carreró;
traspàs si està molt humida
i amagada en un racó;

---

traspàs si vols planta baixa
prop o llunt d'algun mercat...
Te clavaran la navaixa
i el cor tindràs traspassat!

Com que la gent passa apuros
i el negoci és redonet,
per a apropiar-se dels duros
don Bonificable ha fet

un gran projecte de finca
de moltes habitacions,
i és finca nova de trinca
per a majors il·lusions.

Don Bonificable...

és un home sense entranya
que en pocs anys s'ha fet molt ric
posant-se, no és cosa estranya,
un gros empastre al melic.

Este home, clar! és molt pito,
i aprofitant el talent
és amo d'un gran botito
com el que mira la gent.

Dalt de sa finca ensomia,
i grosset com un meló,
ompli el pap amb alegria
i pura satisfacció.

I passa una vida amable
aquell que era abans pobret.
Ara don Bonificable
fa vida de senyoret.

Ha venut moltíssims pisos
i ha atès els compromisos
com si fera gran favor;
ara en té uns quants, els precisos
per a doblar el valor.

EL NEGOCI

El negoci és el negoci,
i a vostés l'he d'explicar.
Se busca, primer, un soci
capaç d'estraperlejar

i que tinga unes pessetes
o un solar en un bon lloc,
amb les mans brutes o netes
i miraments gens o poc.

Després ve que un arquitecte
li fa el plano desitjat,
Se li destroça el projecte
reformant-lo a voluntat.

La paret, d'ací, s'aprima;
no s'afonda el fonament;
la casa a una altra s'arrima
i no cau i està caent.

Els balcons se suprimixen,
se suprimixen terrats,
i els ferros se consumixen
prims i vells i rovellats.

Se busquen quatre manobres
que sàpien pastar el fang,
i intel·ligent mestre d'obres
que porte sombrero blanc.

Un camió du la terra,
un tricicle du el ciment;
ací la calç se desterra,
i l'algeps, per consegüent.

Quatre piles de rajoles
i dos rolls de fil punxós
fan pujar la finca assolés
com si fóra per a un gos.

Després vénen les atòmiques:
llum i wàters i taulells
i unes cuines econòmiques
per a guisar fumarells.

Per a què l'obra parega
que és una cosa millor,
la corriola s'engega
i diuen que és l'ascensor.

La planta baixa es dedica,
naturalment, al comerç,
i allí el comerciant es fica
en quatre metres per tres.

Este ha de vendre corbates;
al costat, per a cacau;
l'altre, novel·les barates
i tebeos del Mau Mau.

Ací hi ha una funerària
que té d'ample metre i mig;
al costat té l'Herbolària
que ven porgues de desig.

I encara una drogueria,
i al costat, l'ultramari,ns,
i el pati i la porteria
i els porters, plegats, a dins.

Tot per a traure la renda
del capital, ja es comprén.
Els pisos estan *de venda*
i els diners s'estan debent.

Perquè, com vostés comprenen,
val la finca un dineral;
sabem que els amos no tenen...
que no tenen capital.

Mentres que amostrant el tipo
el tiren a cara o creu
i van al Banc Hipo... Hipo...
—ai!— no sé si m'enteneu.

Demanen unes pessetes,
hipotequen el solar,
i amb estes pessetes netes
poden la finca acabar.

Encara hi ha un altre enredro
que s'ignora molt sovint
i que és la base del medro,
del medro que estem medint.

Este don Bonificable,
interpretant bé la llei,
per a ell la fa aplicable
i en la llei troba el remei.

Sol·licita, per lo prompte,
l'ajuda a la construcció,
i l'Estat li fa el descompte...
que no li faria jo.

Adquirix ciment barato,
ferro de preu rebaixat...
Jo no sé qui paga el pato,
però és cert que està pagat.

I quan la finca està dreta
es ven a pisos si es pot,
amb la bolxaca ben quieta
i omplint de bitllets el pot.

Si els pisos no es poden vendre
guanyant el tres-cents per u,
s'arrenden, ja es pot comprendre,
si a això s'atreuix algú.

EL RESULTAT

I

Pisos nous i de finura
donen este resultat:
un arrendament d'altura,
vullc dir que és massa elevat,

---

fins al punt que el matrimoni
que està carregat de fills
viu, per culpa del dimoni,
enmig dels majors perills,

puix grans i menuts conviuen
junts en una habitació.
Com els animallets, viuen
en el major abandó.

No se muda la camisa
si estan els fadrins davant,
i la cosa causa risa
però per no estar plorant.

Perquè és un gran infortuni
viure així sense voler,
quan de moral un dejuni
a la força s'ha de fer.

La salut també perilla,
i el remei se fa precís;
la raó ja és ben senzilla:
dormir, u; però no sis.

2

Vegen ací estos promesos
que, Senyor!, s'han de casar,
i estan setmanes i mesos
que desitgen arrendar

un àtic, siga com siga,
porxe, principal, tercer,
al Grau, en Quart, on estiga,
la qüestió és tindre racer.

Han pujat cent escaletes,
cent anuncis han posat,
i esperances molt concretes
en un Bloc prefabricat.

Els persegueix la desgràcia
i no podran fer el niu
com se feia en democràcia,
com tots sabem, baix del riu.

Els furtaren uns gitanos
la propietat d'un paller,
i ara els tens —¡tan campetxanos!—
instal·lats a un galliner.

Ai, feliç novençania,
quina glòria viure així:
"Pollos", quan se fa de dia
podeu fer: Qui-qui-ri-quí!!!

3

Els sòtans i planta baixa
ja hem dit que és per al comerç
que, si encerta, té la caixa
per a omplir-la de diners.

Però està la porteria,
i entre portera i xiquet
s'obri durant el dia
un poquet de negociet.

Regalissia i caracetes,
tramussos, xiclet, cacau,
caramelos, ulleretes,
i tot allò que vullgau.

S'ha fet ama la portera,
i si se li'n puja el fum
no traspasa la trinxera
l'aigua, ni el gas, ni la llum.

I no cal dir el defici
que manifesta parlant
—ella ho pren per sacrifici—
pels rebuts del vigilant.

4

Ja se veu que és una pena,
i com a pena, és amarg
anar passejant l'esquena
buscant pis, o curt o llarg.

Busca pis una parella
que se voldria casar.

—On anirem? —li diu ella.
I ell respon: —On fem la llar?

Els ix, per fi, una xavola
desarrendada de poc,
sens veïnat, tota sola
i sense banc per al foc.

No té pou i no té porta.
ni un quartet, ni se'l mereix;
la paret —fang!— està torta,
i ni és casa, carn, ni peix.

Per una cova de lladres,
negra i sense fúneral,
feta de terra i baladres,
demanen un dineral.

Això se'n passa de ralla,
com de tots és ben sabut.
Critiquem-ho en esta falla,
i prou, cavallers, que put.

5

Ací en el Banc Hipo... Hipo...
fan cara de bons amics.
Demanes un anticipo
i ja estan els embolics.

Allí don Bonificable
va a què li deixen diners;
però com trauen el sable
se cobren bon interés.

Com tot el món ha de viure,
fan firmar uns paperots.
Saps llegir, comptar i escriure?
Estudia, adeprén, si pots.

Sense dubte ni vergonya
i a cadascú lo que és seu,
com vergonya cria ronya,
el pis que te fas ja és meu.

Has de pagar interessos,
i en coses de l'interés,
els que firmen queden presos...
Volavèrum els diners.

I al darrere de la reixa
o finestreta del Banc
va a parar sense una queixa
la finca i la teua sang.

Però com ja s'endevena,
sense llàgrimes ni rots
el constructor se combina
amb el Banc... i guanyen tots!!!...

LES CONSEQÜENCIES

Si estudiem les conseqüències
veiem, per fi, el seu destí.
Són muntons d'impertinències
per a qui tinga inquilí.

Trobem que la canyeria
de la cuina ha rebenat;
se n'ix l'aigua nit i dia
i no se veu el forat.

—)o(—

Les ventalles de les portes
no encaixen i fan badall;
les frontisses no estan fortes;
van amunt i van avall.

—)o(—

Però si en la porteria
volgueres comunicar
no podries; té averia
l'aparell per a parlar.

—)o(—

Els taulells tots se menegen;
ballen com un ballari;
quan els xafes te sacsegen
i t'avisen: cli, cli, cli!

—)o(—

Si penges una pintura
o bé un quadro qualsevol,
el tabic obri fractura
i el quadro se cau al sòl.

El menjador de la casa
no s'usa per a menjar
perquè la vida se passa
en lo que és quarto de d'estar.

—)o(—

Es que aixina s'estalvia
la taula gran i el trinxant,
més de mitja "sillera"
i la "lámpara" penjant.

—)o(—

L'ascensor tampoc funciona,
i per a pujar és precis
que es rebente una persona
abans d'arribar al pis.

—)o(—

El "contador" compta massa,
corre i vola més que el vent;
no tens mai llum en la casa,
i els rebuts sempre en augment.

—)o(—

I per si prou no en tenies,
te importuna el cobrador
volent vendre't loteries
pagant un tant al senyor.

—)o(—

Això fa que la família
se reunisca a menjar
el plat únic de vigília
que li ha pogut arribar.

—)o(—

Com té seca la cartera
per pagar tants de rebuts,
s'ha d'acurtar la fartera
com als pobres consabuts.

—)o(—

I en el sant de la fadrina
—la xica no s'ho mereix—
se mengen una sardina,
més ben dit, només l'espina,
que és més barat que no el peix.

FINAL

Home que mires la falla
i que has llegit el Llibret,
ja saps que açò es borumballa
per a passar el ratet.

La falla, com que no dura,
ni enfada ni fa cremats,
i per això s'assegura
divertir els vejnats.

La falla, per excel·lència,
és la festa de València
i té per tant l'alt honor

d'ajuntar les llauradores
amb les riques i senyores
per l'Art, pel Foc i l'Humor.

FI DEL LLIBRET

PETARDETS

Quan Pepico el platillero
en la dona està enfadat,
per aquella casa es veuen
uns quants platillos volants.

—)o(—

La inquilina del tercer,
et sàpia o no et sàpia mal,
passa les nits, quan pot ser,
en el principal.

—)o(—

Han posat unes baranes
per a la circulació;
són dels ferros que no posen
als balcons.

—)o(—

Unes vespes van que volen;
no volen per a picar;
hi ha vespa que vola i pica
i t'envia a l'Hospital.

—)o(—

Si a Marte es pot fer viatge,
a Marte me'n vullc anar
quan s'ajunten els recibos
de l'aigua, la llum i el gas.

—)o(—

La sogra segueix sent sogra
encara que s'haja mort,
des de què el món té la ràdio
i usa la televisió.

—)o(—

Si l'home la puja en moto,
si la du a un xalet d'estiu
i al cine tots els diumenges,
ja té la dona feliç.

—)o(—

El consell d'un home vell
que no és mort perquè està viu:
Lo que pugues fer demà
no ho faces hui.

Versión en Castellano

Esta falla trata en sus cinco partes de los pisos bonificables y censura a aquellas empresas constructoras que de mutuo acuerdo son otra empresa bancaria encarecen los pisos largando su importe con un interés compuesto tal, que importa más el rédito que el piso.

En su parte central hay una bota de grandes dimensiones en forma de finca y sentado sobre ella "Don Bonificable".

Primera escena: Trata de los matrimonios con hijos que viven todos en una habitación por no poder adquirir un piso.

La segunda, unos novios que se han podido casar, gracias a que han encontrado casa, en este caso un gallinero.

La tercera, en una planta baja por no poder pagar el alquiler tan elevado la han alquilado cuatro establecimientos diferentes, por lo cual resultan muy pequeños.

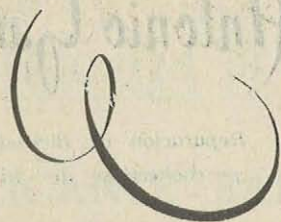
Cuarta, una chabola desalquilada por la que nos piden un gran alquiler y por último el baco Hipo... Hipo, por el cual van desfilando todos los que adquieren pisos y los obsequian con un sable.

Y esta es la versión de esta falla en la cual queremos censurar a algunas empresas particulares, que en su afán de lucro construyen mal y caro, entorpeciendo la labor que llevan a cabo nuestras Autoridades de solucionar el tan cacareado problema de la vivienda.

FONTANERIA *y*
SANEAMIENTO

AVELINO
NAVARRO
MARTINEZ

Burriana, 46

Teléfono 71638

VALENCIA

Bodegas

TORRES

de Francisco Quiles

GRAN SURTIDO EN CREMAS Y LICORES DE TODAS
CLASES Y MARCAS :- VINOS PUROS
CERVEZA FRIA Y TRANSPARENTE A 750 LITRO

Salamanca, 29 - Tel. 73002 - VALENCIA

Dulces Cortés

PASTAS DE TE
Y DULCES EN GENERAL

Especialidad en trufas de nata

Císcar, 11, VALENCIA

Construcción y reparación
DE TRICICLOS

Antonio García

Reparación de Bicicletas
y cochecitos de niño

Salamanca, 8 (Chaflán Cde. Altea)
Teléfono 71333 VALENCIA

TRICOT A MEDIDA
ALTA COSTURA EN LANA

Sanahuja

Gran Vía Marqués del Turia, 54

Teléfono 70650

VALENCIA

"Mi Campiña"

LAZARO Y ANDRÉS, LIMITADA

HUEVOS - PATATAS

Detall Huevos y Aves: Císcar, 27

Oficinas y Almacén: C. Altea, 47

Teléfono 71424

VALENCIA

Algodonera de Levante, S. A.

CONCESIONARIA DE LA 7.ª ZONA ALGODONERA

**ALICANTE - BALEARES - CASTELLON
MURCIA Y VALENCIA**

AGRICULTOR:

CULTIVA ALGODÓN. ORO BLANCO DE LA PATRIA.
HARÁS LABOR PATRIÓTICA Y SACARÁS ALTO
RENDIMIENTO ECONÓMICO A TUS TIERRAS.

OFICINAS CENTRALES:

Avenida de José Antonio, 66 - MADRID

DELEGACIONES:

MURCIA - Obispo Frutos, 1 - Teléfono 2484

VALENCIA - Hernán Cortés, 23 - Tel. 18729

Factorías desmotadoras: Cartagena-Cullera

Diego Abal Carreres

FABRICA DE BOLSOS

Y

ARTICULOS DE PIEL

Gran Vía Marqués del Turia, 76

Teléfono 71510

V A L E N C I A

Restaurante

EL NIDO

COCINA SELECTA

Teléfonos 71153 y 73101

Gran Vía Marqués del Turia núm. 78

VALENCIA

Géneros de punto

Artículos regalo

MEDIAS

COLONIAS

PANUELOS

CALCETINES

HERMI

MODAS NIÑOS

Don Juan de Austria, 13 - Teléfono.....

VALENCIA

ESPECIALIDAD EN GENEROS BLANCOS, MANTE-
LERIAS, POPELINES, PIQUES, VICHIS, OPALES,
TOALLAS Y DEMAS ARTICULOS DE ALGODON Y
SEDERIA LISA

Tejidos BELINDA

SALVADOR PEREZ

Garrigues, 19

VALENCIA

Tejidos

Garrigues, n.º 8

VALENCIA

DALILA
CASILDA ROA

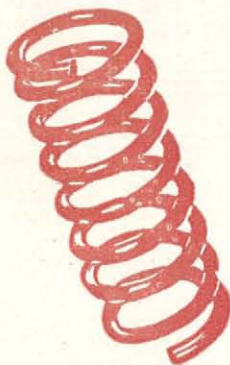
MANTELERIAS, PIQUES, POPELINES :-: ESPECIA-
LIDAD EN GENEROS BLANCOS : TOALLAS, OPALES
VICHIS Y DEMAS ARTICULOS DE ALGODON Y
SEDERIA LISA

CASA CONES

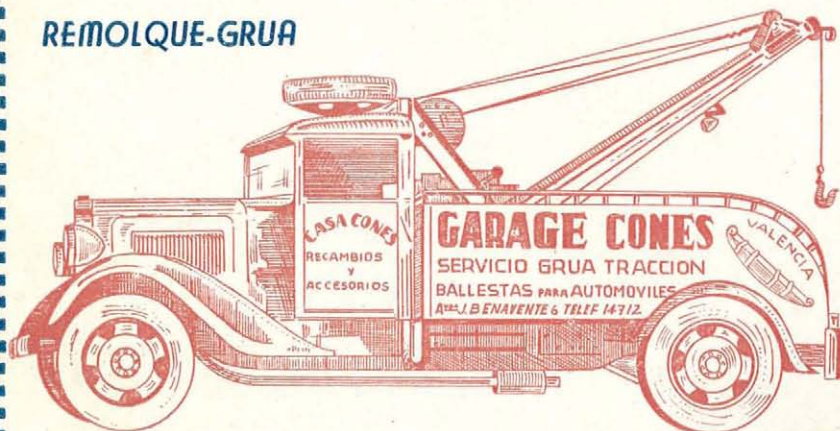
ACCESORIOS Y RECAMBIOS PARA AUTOMOVILES

CASA CONES

CONSTRUCCION
Y REPARACION
DE BALLESTAS

SERVICIO DE
REMOLQUE-GRUA

Avda. Jacinto Benavente, 4
(Frente al Puente de Aragón)

Teléfonos 71324 y

VALENCIA

7 CS Vale